

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ

Матеріали
VI міжнародної науково-практичної конференції
«Соціалізація особистості
у сучасних соціокультурних контекстах»

Затверджено
редакційно-видавничою радою
Харківського національного
педагогічного університету
імені Г.С.Сковороди
Протокол № 2 від 02.04.2015 р.

Харків 2015

Редакційна колегія:

Денисенко І.Д. – доктор філософських наук, професор

Куц Г.М. – доктор, політичних наук, професор

Півнева Л.М. – доктор політичних наук, професор

Радіонова І.О. – доктор філософських наук, професор

Роговський О.М. – доктор філософських наук, професор

Затверджено редакційно-видавничою радою

Харківського національного педагогічного

університету імені Г.С.Сковороди

Протокол № 2 від 02.04.2015 р.

Збірник складено за матеріалами VI міжнародної науково-практичної конференції: «Соціалізація особистості у сучасних соціокультурних контекстах», що проходила 15 травня 2015 року у Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С.Сковороди.

Видано за рахунок укладачів

Матеріали VI міжнародної науково-практичної конференції «Соціалізація особистості у сучасних соціокультурних контекстах». Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди. – Харків: ХНПУ, 2015. – 136 с.

© Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С.Сковороди, 2015

ЗМІСТ

РОЗДІЛ I. «СОЦІАЛІЗАЦІЯ ЗА УМОВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ»

Денисенко И.Д., Коровко О.В. Мобильность как основная характеристика личности в современных социокультурных контекстах.....	6
Кузь О.М. Подорож ідентичності до постмодерну.....	9
Куц М.Ю. Розмаїття змістовних наповнень терміну «глобалізація»: соціологічний контекст.....	12
Лантух А.П., Меркулова Н.Ф. Необходимость новой социализации в постчеловеческой цивилизации.....	15
Пасісниченко В.Л., Пасісниченко І.М. Теорія культурної гегемонії: переосмислення творчого внеску А. Грамші	17
Петрушов В.М. Контекст соціалізації і філософська рефлексія ідентичності та її кризи	20
Радіонова І.О. Гіпермодерн: контури глобального суспільства XXI століття.....	25
Толстов І.В. «Макдональдизація» – тренд розвитку сучасного суспільства	28
Шаповал В.Н. Гендер и социализация	29
Шелковая Н.В. Соціалізація як варварізація	31

РОЗДІЛ II. «ПОЛІТИЧНА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ»

Бурега В.В. Обеспечение социализации личности как прерогатива государства.....	34
Бабухіна С.А. Політичні партії та їх вплив на політичну соціалізацію у сучасних соціальних контекстах	37
Безрук О.О. Гендерний аспект соціалізації особистості в сучасному суспільстві.....	39
Власенко Т.Т. Соціалізація молоді у соціальних мережах у період інформаційної війни (український контекст).....	41
Данько Ю.А. «Нові медіа» у формуванні протестних рухів.....	43
Жужа Л.О. Модифікація функцій громадянського суспільства в Україні під впливом АТО	46
Завгородько Л.В. Антропологічна значущість геополітики.....	49
Здоровенко Л.В. Ексклюзивність реалізації політичної соціалізації особистості в сучасній Україні	51
Калагін Ю.А. Гендерний контекст патріотичних настроїв майбутніх офіцерів запасу	54
Кривошеїн В.В. Соціокритична маса як агент політичної соціалізації	55

3. Хёсле В. Кризис индивидуальной и коллективной идентичности / В. Хёсле // Вопросы философии. — 1994. — № 10. — С. 112—123.
4. Соціалізація особистості у сучасних соціокультурних контекстах // Матеріали V міжнародної науково-практичної конференції. — Харків : ХНПУ, 2014. — 156 с.

І.О. Радіонова

Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С. Сковороди

ГІПЕРМОДЕРН: КОНТУРИ ГЛОБАЛЬНОГО СУСПІЛЬСТВА XXI СТОЛІТТЯ

Кінець XX – початок XXI століття це період інтенсивного розгортання глобалізаційних процесів. У житті кожного суспільства і окремої людини відбуваються докорінні зміни. Спробою проаналізувати соціокультурну ситуацію у західних суспільствах 70-х рр. XX століття став постмодерн. Однак всупереч обіцянкам префіксу «пост», постмодерн не вийшов за смислові рамки модерну, постав його критикою, але не запропонував вагому альтернативу. Отже, модерн був та залишається незавершеним, а можливо й тим, що не має завершення, ідеальним проектом. На межі століть така відкритість смислових горизонтів провокує численні теоретичні розвідки, які постають як спроби осягнути майбутнє цього проекту за умов глобалізації. Свої теорії представили З. Бауман (рідинний модерн), У. Бек (рефлексивний, космополітичний модерн), Н. Бурріо (альтермодерн), Е. Гідденс (пізній, радикальний модерн), Ф. Джеймісон (сінгулярний модерн) та інші. Однією з таких спроб постає й гіпермодерн (hypermodern) Ж. Липовецькі. Зупинимось на його теоретичних побудовах детальніше.

Гіпермодерн (або другий модерн) Ж. Липовецькі спирається на тіж конститууючі елементи, що й модерн: ринок, технократична ефективність та індивід. “Ми мали обмежений модерн: зараз час довершеного модерну,” – стверджує Ж. Липовецькі [1, с. 32]. Тобто, гіпермодерн, на відміну від невдалих спроб постмодерну, не заступає собою модерн. Він радше пропонує оновлену версію модерну – дерегульований глобальний модерн. Відразу зауважимо, у

XX столітті Ж. Липовецькі підкреслював, що аналізує сучасні західні демократичні суспільства. Вихід на рівень аналізу глобального модерну фактично не змінив теоретичну позицію дослідника.

Головною якісною відмінністю гіпермодерну від модерну Ж. Липовецькі вважає розгортання гіперболічної спіралі у всіх сферах життя глобального суспільства та індивіду. Гіперкапіталізм, гіпервлада, гіпертероризм, гіперіндивідуалізм, гіпермаркет, гіпертекст. Втомлюючись від перелічення, Ж. Липовецькі задає риторичне, на його думку питання: «... чи існує зараз щось, що не є «гіпер» ?» [1, с. 30].

Навіть власне теоретичний проект Ж. Липовецькі, на нашу думку, за його вокабуляром, можна визначити як «гіперпроект». Адже його гіпермодерн покликаний постати “понад” часовою послідовністю домодерних, модерних та постмодерних суспільств. Якщо модерн з більшим, чи меншим успіхом викорінював прояви домодерну, то постмодерн критикував більшість проявів модерну. Ж. Липовецькі підкреслює, що гіпермодерн навпаки знімає опозиційність домодерну і модерну, модерну і постмодерну. Найважливішим є те, що, не вдаючись у деструкцію жодної з частин цих опозицій, гіпермодерн реінтегрує, реформулює минуле у контексті глобального суспільства [1, с. 34].

Конституювання гіпермодерну відбувається у просторі і часі. Щодо простору Ж. Липовецькі лише констатує, що гіпермодерн це глобальний проект, тож простором його розгортання є глобальне суспільство. Адже у фокусі уваги дослідника темпоральні характеристики гіпермодерну.

Тож, гіпермодерн, відповідно до намагання запропонувати альтернативу домодерному, модерному та постмодерному суспільствам, реінтегрує та реформулює їхні темпоральності. Домодерне суспільство характеризується переважно циклічною темпоральністю. Модерн був зорієнтованим на майбутнє. Темпоральність постмодерну викликає особливий інтерес у Ж. Липовецькі. Аджесаме за період постмодерну статус центру темпоральної гравітації набуває «зараз», даний момент. Поділяючи такий висновок, Ж. Липовецькі пропонує своє каузальне пояснення появи захоплення даним моментом. На

його думку, не відчуття нестачі значень, цінностей чи великих історичних проєктів призводить до презентізму (presentism). Тут в першу чергу дається ознаки влада субполітичних механізмів моди та конс'юмерізму з їх гедоністичними спокусами. Насправді, вони “освятили” презентізм [1, с. 37].

Гіпермодерн відповідно до методологічного орієнтиру бути «понад», не заперечує жодну з цих темпоральностей [1, с. 41]. Але реінтерпретує їх за умов глобальності. Від себе відзначимо, що сучасні західні суспільства, а саме вони нагадаємо надихають Ж. Липовецькі, живуть «по той бік природи і традиції» (Е. Гідденс). Однак, вони стикаються з викликами фундаменталізму. Щодо презентізму, то він за умов гіпермодерну, трансформується у другий вид презентізму (second kind of presentism). На відміну від самореферентного презентізму постмодерну, що був радикально індіферентним до минулого та до майбутнього, презентізм другого виду не є самодостатнім, може вийти за межі самореферентного презентізму [1, с. 41]. Адже вже не має відчуття безпеки, що дозволяло не думати про майбутнє.

Парадоксальним чином прекарність гіпермодерну постала тим контекстом у якому знов актуалізувалася, на думку Ж. Липовецькі ідея прогресу. Але вона наповнена новими смислами. Вже не має модерної віри у майбутнє, що без сумнівно перевищить сьогодення, буде кращим за нього. Міфологія невідворотності прогресу втратила свою дієвість. За умов гіпермодерну Ж. Липовецькі пропонує пост-релігійну ідею прогресу – прогресу невизначеного та амбівалентного, прогресу, що містить не тільки обіцянку кращого у широкому сенсі, а й несе загрози та катастрофи [1, с. 42].

Таким чином, гіпермодерн, акме модерну (acme of modernity), пропонує гіпермодернізацію нашого ставлення до історичного часу. Ж. Липовецькі повертає нам прогрес, але це вже не механістичний культ прогресу, а прогрес з «чистим майбутнім» (pure future). Майбутнім що, не має ніяких предзаданих гарантій, але цілковито залежить від досягнень науки, технології та нашої глобальної відповідальності [1, с.42–43].

ЛІТЕРАТУРА

1. Lipovetsky G. Hypermodern Times / Gilles Lipovetsky. — Cambridge : Polity Press, 2005. — 90 p.

I. В. Толстов

Українська державна академія залізничного
транспорту (м. Харків)

«МАКДОНАЛЬДИЗАЦІЯ» – ТРЕНД РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

Термін «макдональдизація» вперше вжив американський соціолог Джордж Рітцер, щоб пояснити сутність глобалізації. На його думку глобалізація пов'язана з тотальною раціоналізацією всіх сфер сучасного суспільства. Основу такої раціоналізації складають функціональні принципи, на яких ґрунтується ресторанний бізнес мережі «Макдональдс» і які тиражують по всьому світу універсальну культуру споживання. Вона не обмежується тільки мережами ресторанів швидкого харчування, але поширюється на багато інших сфер соціального життя. Сюди відносяться форми проведення дозвілля, туризм, вища освіта, шопінг в торгових центрах, онлайн-знайомства, розваги тощо.

Соціолог виділяє чотири елементи макдональдизації: ефективність, передбачуваність, наголос на кількісні показники та суровий контроль, який досягається за рахунок заміни людської праці уніфікованими технологіями, що не вимагають участі людей.

До числа переваг, обумовлених макдональдизацією можна віднести наступні:

- збільшення доступності широкого асортименту товарів і послуг для різних верств населення;
- покращення якості багатьох товарів та послуг за рахунок їхньої стандартизації;
- зниження залежності доступності товарів і послуг від часу та географічного положення, за рахунок поширення практики покупок по